

22.4.2020

לכבוד	לכבוד	לכבוד
ח"כ בני גנץ	מר בנימין נתניהו	עו"ד אביחי מנדלבליט
סיעת כחול לבן	ראש הממשלה	היועץ המשפטי לממשלה
bgantz@knesset.gov.il	בפקס: 02-5605000	בפקס: 02-6467001

שלום רב,

הנדון: הסכם קואליציוני לכינון "ממשלת חירום"

הריני לפנות אליכם בזאת לפעול לביטולו ו/או אי קידומו של סעיף 29 להסכם הקואליציוני לכינון "ממשלת חירום" אשר נחתם בין סיעת הליכוד וסיעת כחול לבן בכנסת ה-23 (להלן: "ההסכם הקואליציוני") בעניין החלת ריבונות בשטחים כבושים משנת 1967. הסעיף הנ"ל מנוגד הן למשפט הבינלאומי החל על שטחים כבושים והן למשפט הישראלי החל, והכל כמפורט להלן:

1. ביום 20.4.2020 נחתם, בין סיעת הליכוד וסיעת כחול לבן בכנסת ה-23, "הסכם קואליציוני לכינון ממשלת חירום ואחדות לאומית". על אף קשיים משפטיים רבים הנובעים מההסכם הקואליציוני והנוגעים לעקרונות שלטון החוק והפרדת הרשויות, אתמקד במכתבי זה בסוגיית סיפוח חלקים מהגדה המערבית הכבושים מאז 1967.
2. במסגרת ההסכם הקואליציוני הוסכם בין שתי הסיעות, בין היתר, להחיל "ריבונות" על שטחים בגדה המערבית דרך אישור ממשלה ו/או כנסת:

"[לאחר] שיתקיימו דיון והתייעצות בין ראש הממשלה לראש הממשלה החלופי בעקרונות המפורטים מעלה, ראש הממשלה יוכל להביא את ההסכמה שתושג עם ארה"ב בעניין החלת הריבונות החל מיום 1.7.2020 לדיון בקבינט ובממשלה ולאישור בממשלה ו/או בכנסת.

במידה וראש הממשלה ירצה להביא את הצעתו בפני הכנסת, הוא יוכל לעשות זאת גם באמצעות ח"כ ובלבד שיהא מסיעת הליכוד, שיתחייב במעמד הקריאה הטרומית כי החקיקה תתוקן לנוסח זהה לזה שהוצג ע"י ראש הממשלה בקבינט ובממשלה. לאחר הקריאה הטרומית, ואם מדובר בהצעת חוק ממשלתית לאחר הקריאה הראשונה, יועבר החוק בהקדם, בדרך המהירה ביותר, ובאופן שלא ישבש ויעכב את התהליך ע"י יו"ר ועדת הכנסת וועדת הכנסת לדיון בוועדת החוץ והביטחון." (סעיף 29 להסכם הקואליציוני)

P.O. Box 8921 Haifa 31090 Israel Tel: (972)-4-950-1610 Fax: (972)-4-950-3140

חיפה 31090, ס.ב 8921 هاتف 04-9501610 فاكس 04-9503140

חיפה 31090, ת.ד. 8921 טלפון 04-9501610 פקס 04-9503140

Email: adalah@adalah.org

<http://www.adalah.org>

3. הסעיף הנ"ל בהסכם הקואליציוני אינו חוקי הן לפי המשפט הבינלאומי והן לפי משפט הישראלי שחל על הגדה המערבית. החלת ריבונות על שטח כבוש מהווה הפרה בסיסית ובוטה למשפט הבינלאומי ההומניטארי ואשר נופלת באיסורים המובהקים של אמנת רומא האוסרת על אפרטהייד. כמו כן היא מנוגדת לצ'רטר של האו"ם בדבר זכות העמים להגדרה עצמית.

4. מהלכים כאלה של החלת ריבונות וסיפוח על ידי המעצמה הכובשת כבר נאסרו באופן מפורש בעבר על ידי בית הדין הבינלאומי לצדק. הם נאסרו כאשר בית הדין דן בניסיונה של דרום אפריקה להחיל את משטר האפרטהייד שלה על נמיביה והתייחס לניסיון זה כשלילה לזכות ההגדרה העצמית <https://www.icj-cij.org/files/case-related/53/053-19710621-ADV-01-00-EN.pdf>. בית הדין הנ"ל קבע עמדה דומה בחוות דעתו המייעצת בעניין חומת ההפרדה מיום 9.7.2004, ולפיה הוא הדגיש את האיסורים בדבר סיפוח והחלת ריבונות ישראלית על השטחים הכבושים משנת 1967 (פסי' 75 ו-78 להחלטה בקישור הבא: <https://www.icj-cij.org/files/case-related/131/131-20040709-ADV-01-00-EN.pdf>).

5. בנוסף, החלת הריבונות הישראלית מנוגדת היא למשפט הישראלי שקבע, בפסיקה ענפה, שהמשטר שחל על הגדה המערבית מתבסס על תפיסה לוחמתית זמנית על פי העקרונות שהותוו בתקנה 43 לתקנות האג. עקרונות אלה מדגישים כי הכיבוש הוא זמני ולכן הריבונות לא עוברת למדינה הכובשת וכי המעצמה הכובשת היא בבחינת נאמן זמני השומר על הסטטוס קוו ועל האינטרסים והזכויות של האוכלוסייה הנמצאת תחת כיבוש בבחינת אוכלוסייה מוגנת.

6. למותר לציין, כי סעיף 29 להסכם הקואליציוני הנדון מנוגד לעמדתו של היועץ המשפטי לממשלה אשר הוגשה לבית המשפט העליון בעתירות כנגד החוק להסדרת ההתיישבות ביהודה ושומרון, התשע"ו-2017 (בג"ץ 1308/17 עיריית סלואד נ' הכנסת (תלוי ועומד)) לעניין מעמדם של השטחים הכבושים, וכן הוא סותר את חוות דעתו של היועמ"ש בעניין "היעדר סמכות השיפוט של בית הדין הפלילי הבין לאומי על המצב המכונה "המצב בפלסטין" מיום 20.12.2019 לעניין שמירת הסטטוס קוו בשטחים אלה, זאת ללא קשר לעמדתנו המשפטית לתוכן חוות דעת אלה.

על בסיס האמור לעיל, אנו מבקשים מהיועץ המשפטי לממשלה להבהיר כי הסעיף הנ"ל של ההסכם הקואליציוני הינו בלתי חוקי וכי יפעל מול הממשלה והכנסת נגד קידום כל מהלך שיש בו סיפוח או החלת ריבונות ישראלית על שטחי הגדה המערבית או כל חלק מהם.

לדחיפות הנושא, אודה לתגובתכם בהקדם האפשרי.

בכבוד רב
סוהאד בשארה, עו"ד